

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
De minister van SZW, de heer W. Koolmees
Postbus 90801
2509 LV Den Haag

Betreft: Pensioenvernieuwing

Groningen, 13 december 2017

Geachte heer Koolmees,

Volgens het regeerakkoord wil het kabinet belangrijke wijzigingen invoeren met betrekking tot het aanvullend pensioen in de tweede pijler met instemming van sociale partners. Deze vernieuwing behelst afschaffing van de doorsneepremie, individuele vermogensopbouw en collectieve risicodeling. Op dit moment is er, voor zover ons bekend is, geen overeenstemming over dit onderwerp tussen vakbonden en werkgeversorganisaties.

Stichting ZZP Nederland is als onafhankelijk vertegenwoordiger van meer dan 41.000 zelfstandig ondernemers niet gelieerd aan vakbonden of werkgeversorganisaties en is daardoor niet betrokken geweest bij de SER-discussie over de toekomst van het pensioenstelsel. Wel hebben wij in de afgelopen jaren regelmatig overleg gevoerd met EZ, Financiën en uw ministerie SZW. Dat heeft in 2015 geresulteerd in de oprichting van het ZZP Pensioen, met kenmerken die passen bij het ondernemerschap van onze achterban.

Wij hebben in de afgelopen periode uit meerdere publicaties moeten vernemen, dat vakbonden en ook organisaties van gepensioneerden de eis hebben uitgesproken, dat de overheid een verplichte pensioendeelname zou moeten opleggen aan zelfstandige ondernemers en dat dit een voorwaarde zou zijn om overeenstemming te bereiken tussen sociale partners aangaande de door u voorgestelde pensioenvernieuwing. Dat raakt onze achterban direct in het hart: een dergelijke opgelegde verplichtstelling is schadelijk voor ondernemers. Wij zullen ons daar dan ook tegen verzetten.

Stichting ZZP Nederland steunt de voorgenomen pensioenvernieuwingen, die overigens een sterke mate van gelijkenis vertonen met de kenmerken van het ZZP Pensioen, die eerder door de zelfstandigenorganisaties zijn ontwikkeld. Een van de belangrijkste kenmerken daarvan is de vrijwillige deelname. Wij willen echter voorkomen, dat vakbonden en andere organisaties, buiten hun domein tredend, de positie van onze achterban beschadigen met een eis tot verplichte deelname aan een pensioen, dat bovendien is bedoeld voor werknemers. Daarom vragen wij uw aandacht voor het volgende.

De bestaande pensioenregelingen in de tweede pijler hebben een privaat karakter en zijn opgericht om de pensioentoezeggingen van werkgevers jegens werknemers ten uitvoer te brengen als onderdeel van arbeidsvoorwaarden. De pensioenverplichtstelling berust dan ook bij werkgevers, die premie afdragen ten gunste van hun werknemers. Zelfstandigen staan hier volledig buiten, omdat zij werkgever noch werknemer zijn. Er kan dus geen sprake zijn van verplichte deelname van zelfstandigen aan werknemerspensioenregelingen.

Een groeiende groep werknemers bouwt geen aanvullend pensioen op, doordat hun werkgever geen pensioentoezegging heeft opgenomen in het arbeidscontract en het bedrijf niet onder een bestaande cao valt met een pensioenregeling. Een grote groep jongeren heeft geen vast contract of werkt als uitzendkracht, zodat zij het moeten doen met een lappendeken van kleine pensioenen. Door de relatief hoge administratiekosten blijft daar op den duur niet veel van over. Het is dus onrealistisch om te veronderstellen, dat alle werknemers uiteindelijk een aanvullend pensioen zullen ontvangen, laat staan een aanvulling tot ongeveer 70 % van het middelloon. Als je wilt voorkomen, dat dit aanvullend pensioen op den duur voor steeds minder werknemers is weggelegd, is het noodzakelijk, dat alle werkgevers een pensioentoezegging voor hun werknemers opnemen in het arbeidscontract of in de cao. Dat is een belangrijke stap in de richting van een verbeterd pensioenstelsel voor werknemers en de vakbonden kunnen daar niet tegen zijn. Zij kunnen zich beter richten op verbetering van het werknemerspensioen, dan zich te bemoeien met zelfstandigen, die volstrekt buiten hun domein vallen.

Het werknemerspensioen is bedoeld als een aanvulling op de AOW, het staatspensioen waaraan alle ingezetenen meebetalen, behalve de gepensioneerden. Als je de AOW wilt borgen, zouden gepensioneerden ook verplicht AOW-premie kunnen afdragen, hierdoor wordt de AOW als basispensioen sterker en meer toekomstbestendig. Ook fiscalisering van de AOW, waardoor alle gepensioneerden, ook gepensioneerde ondernemers, mee betalen, draagt bij aan een stabiele oudedagsvoorziening voor komende generaties. Daardoor zal de druk op aanvullende pensioenen minder groot worden en de kans op indexering groter. Zelfstandigen regelen hun eigen aanvullend pensioen op eigen wijze, die passend is bij het ondernemerschap.

Zelfstandige ondernemers zorgen zelf voor de oudedagsvoorziening als aanvulling op de AOW. Met name voor kleine kapitaalsintensieve bedrijven, bijvoorbeeld in de landbouwsector geldt, dat de pensioenreserve in het bedrijf zit en dat een verplichte pensioendeelname een bedreiging kan zijn voor het voortbestaan van het bedrijf. Zelfstandigen zijn nu eenmaal ondernemer voor eigen rekening en risico. Onze achterban kan niet instemmen met een door de overheid opgelegde pensioenverplichting, anders dan de AOW. Een dergelijke verplichting is niet in het belang van ondernemers, maar dient voornamelijk het belang van de vertegenwoordigers van de oude arbeidsmarkt.

Waar onze achterban wel behoefte aan heeft, is de mogelijkheid om fiscaal vriendelijk een reservevermogen op te kunnen bouwen, als voorziening tegen inkomensderving als gevolg van arbeidsongeschiktheid, bedrijfs calamiteiten en de oude dag. Daar kan de overheid een wettelijk kader voor scheppen, dat recht doet aan de onafhankelijke positie van ondernemers, voor wie het voortbestaan van de onderneming immers altijd prioriteit heeft.

Wij vragen u dringend niet in te gaan op de eis van vakbonden om aan zelfstandige ondernemers een pensioenplicht op te leggen. Verder verzoeken wij u, nu de positie van zelfstandigen in het geding is, ons in de gelegenheid te stellen om de belangen van onze achterban te verdedigen door ons bij deze discussie te betrekken. Wij zijn van harte bereid om op constructieve wijze mee te werken aan oplossingen, waar de moderne arbeidsmarkt om vraagt.

Hoogachtend,

A handwritten signature in black ink, appearing to read "M Post", with a long horizontal line extending to the right.

Maarten Post
Voorzitter Stichting ZZP Nederland